

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXLVII. ad annum CCCCI.

Parisiis, 1644

Canones Concilii Sardicensis, Ex interpretatione Isidori Mercatoris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15256

ANNO
 CHRISTI
 347.

quæ constituta sunt circa Episcopos, & circa has personas, obseruari debent.

X X I.

Osus Episcopus dixit: Suggestente fratre & coepiscopo nostro Olympio, etiam hoc placuit; vt si aliquis vim perpeffus est, & inique expulsus pro disciplina & Catholica * confessione, vel pro defensione veritatis, effugiens pericula, innocens & deuotus ad aliam venerit ciuitatem, non prohibeatur immorari, quamdiu aut redire possit, aut iniuria eius remedium acceperit: quia durum est, eum qui persecutionem patitur, non recipi: etiam & larga beneuolentia, & humanitas ei est exhibenda. Omnis Synodus dixit: Vniuersa quæ constituta sunt, Catholica Ecclesia in vniuerso orbe diffusa custodiet.

^f Et subscripserunt qui conuenerant Episcopi omnes diuersarum prouinciarum, sic: Ego N. Episcopus ciuitatis N. & prouinciæ N. ita credo, sicut supra scriptum est.

C A N O N E S
 CONCILII SARDICENSIS,

Ex interpretatione Isidori Mercatoris.

I.

OSIUS Episcopus dixit: Non minus mala consuetudo, quam perniciofa corruptela funditus eradicanda est; ne cui liceat Episcopo de sua ciuitate ad aliam transire. Manifesta est enim causa, qua hoc facere tentant; cum nullus in hac re inuentus sit Episcopus, qui de maiore ciuitate

D iij

ad minorem transferit. Vnde apparet, avaritiæ eos ardore inflammari, & ambitioni seruire, & vt dominationem exercent. Si ergo omnibus placet, huiusmodi pernicies austerius vindicetur, nec laicam communionem habeat qui talis est. Vniuersi dixerunt: Placet. Osius Episcopus dixit: Etiam si talis aliquis extiterit temerarius, vt forsitan excusationem afferat, quod populi literas acceperit; cum manifestum sit, præmio & mercede paucos, qui sinceram fidem non habent, potuisse corrumpi, vt clamarent in Ecclesia, & ipsum petere viderentur Episcopum: omnino has fraudes damnandas esse arbitror, ita vt nec laicam communionem in fine accipiat talis. Quod si vobis omnibus placet, statuite. Vniuersi dixerunt: Placet.

II.

Osius Episcopus dixit: Illud quoque statutum fit, vt Episcopus de sua prouincia ad aliam prouinciam, in qua sunt Episcopi, non transeat, nisi forte a fratribus suis inuitatus; ne videamur ianuam caritatis claudere.

III.

Osius Episcopus dixit: Prouidendum est etiam, vt si in aliqua prouincia forte aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit; ne vnus e duobus ex alia prouincia aduocet Episcopos ad iudicium.

IV.

Osius Episcopus dixit: Quod si aliquis Episcopus adiudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere, vt iterum iudicium reno-

ANNO
 CHRISTI
 347.

* in pro-
 pinquo
 moran-
 tur.

uetur; si vobis placet, sancti Petri Apostoli memo-
 riam honoremus, vt scribatur vel ab his qui exami-
 nauerunt, vel etiam ab aliis Episcopis qui * in pro-
 uincia proxima morantur, Romano Episcopo. Et
 si iudicauerit renouandum esse iudicium, renoue-
 tur, & det iudices. Si autem probauerit talem cau-
 sam, vt ea non refricentur quæ acta sunt; quæ de-
 creuerit Romanus Episcopus, confirmata erunt. Si
 ergo hoc omnibus placet, statuatur. Synodus re-
 spondit: Placet.

V.

Gaudentius Episcopus dixit: Addendum est,
 si placet, huic sententiæ, quam plenam sanctita-
 te protulistis; vt cum aliquis Episcopus depositus
 fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vici-
 nis commorantur locis, & proclamauerit agen-
 dum sibi negotium in vrbe Roma; alter Episco-
 pus in eadem cathedra, post appellationem eius
 qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur,
 nisi causa fuerit in iudicio Romani Episcopi deter-
 minata.

VI.

Osus Episcopus dixit: Si contigerit in vna pro-
 uincia, in qua fuerint plurimi Episcopi, vnum forte
 remanere Episcopum; ille vero per negligentiam
 noluerit ordinare Episcopum, & populi * conuen-
 rint: Episcopi vicinæ prouinciæ debent illum con-
 uenire Episcopum, qui in eadem prouincia mora-
 tur, & ostendere quod populi petant sibi rectorem,
 & hoc iustum esse, vt & * ipse veniat, & cum eo or-
 dinent Episcopum. Quod si conuentus literis ta-

* conuen-
 rint Epi-
 scopos vi-
 cinæ pro-
 uinciæ,
 debere il-
 lum prius
 conueni-
 ri Episco-
 pum
 * ipsi ve-
 niant

cuerit & dissimulauerit, nihilque responderit: tunc satisfaciendum esse populis, vt veniant ex vicinis prouinciis, & ordinent Episcopum. Iterum, licentia ordinandi Episcopum danda passim non est. Si enim subito aut vicus aliquis, aut modica ciuitas, cui satis est vnus presbyter, voluerit sibi Episcopum ordinari, ad hoc, vt vilescat nomen Episcopi, & summi honoris auctoritas: non debent illi ex alia prouincia inuitati facere Episcopum, nisi aut in ciuitatibus quæ Episcopos habuerunt, aut si qua tam populosa est ciuitas vel locus, qui mereatur habere Episcopum. Synodus respondit: Placet.

VII.

Osus Episcopus dixit: Et hoc placuit, vt si Episcopus accusatus fuerit, & omnes iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum deiecerint; si appellauerit qui deiectus videtur, & confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesiæ Episcopum, & voluerit se audiri: si iustum putauerit, vt renouetur examen, scribere his Episcopis dignetur Romanus Episcopus, qui in finitima & propinqua altera prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant; & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Romanum, vt de latere suo presbyteros mittat; erit in potestate ipsius quid velit, & quid æstimet. Si decreuerit mittendos esse, qui præsentibus cum Episcopis iudicent, vt habeant etiam * auctoritatem personæ illius, a quo destinati sunt; erit in eius arbitrio. Si vero crediderit sufficere Episcopos

* potestatem

ANNO
 CHRISTI
 347.

piscepos comprouinciales, vt negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio suo iudicauerit.

VIII.

Osius Episcopus dixit: Importunitatis nostræ nimia frequentia, & iniustæ petitiones fecerunt, nos non tantam habere gratiam, aut fiduciam, dum quidam non cessant ad comitatum ire Episcopi, & maxime Afri; qui (sicuti cognouimus) sanctissimi fratris & coepiscopi nostri Grati salutaria consilia spernunt atque contemnunt, & non solum ad comitatum multas & diuersas Ecclesiæ non profuturas perferunt causas, vt fieri solet, aut oportet, vt aut pauperibus, aut viduis, aut pupillis subueniatur; sed & dignitates sæculares, & administrationes

* quaf-
 dam

* quibusdam postulant. Hæc itaque prauitas olim non solum murmuraciones, sed & scandala excitat. Honestum est autem, vt Episcopus intercessionem suam his præstet, qui aliqua iniqua vi opprimuntur, aut si vidua affligatur, aut pupillus expolietur: tamen & ista omnia, si iustam habeant causam & petitionem. Si vobis ergo, fratres carissimi, placet, decernite, ne Episcopi ad comitatum accedant, nisi forte hi, qui religiosissimi Imperatoris literis vel inuitati fuerint, vel vocati. Sed quoniam sæpe contingit, vt ad misericordiam Ecclesiæ confugiant, qui iniuriam patiuntur, & qui peccantes in exilium vel insulas damnantur, aut certe quamcumque sententiam suscipiunt: ideo subueniendum est his, & sine dubitatione eis petenda per Ecclesiam indulgentia. Si vero hoc vobis placet, statuatur. Vniuersi

dixerunt : Placet , & constituatur.

ANNO
CHRISTI
347.

IX.

Osius Episcopus dixit : Hæc quoque prudentia vestra tractare debet ; vt quia decreuistis , ne Episcopi improbitas notetur ad comitatum pergen- do : quicumque ergo , quales superius memoraui- mus , preces habuerint vel acceperint , per diaconum suum mittant ; quia persona ministri non erit inuidiosa , & quæ celerius poterit quæ impetrauerit referre. Et hoc consequens esse videtur , vt vnusquisque qui preces habuerit , eas ad fratres & coepiscopos nostros , qui in maxima ciuitate , id est , qui in metropoli consistunt , mittat ; & illi per suos diaconos destinent , tribuendo commendatitias epistolas pari ratione ad fratres & coepiscopos nostros , qui illo tempore in his regionibus & vrbibus morantur , in quibus felix & beatus Augustus rempublicam gubernat. Si vero habet quis Episcoporum amicos in palatio , qui cupit aliquid (quod tamen honestum est) impetrare ; non prohibeatur per diaconum suum rogare , & significare eis , quos scit benigna intercessione sibi absenti posse præstare. Qui vero Romam venerit , sicut dictum est , sanctissimo fratri & coepiscopo nostro Romanæ Ecclesiæ preces , quas habet , tradat , vt & ipse prius examinet , si honestæ & iustæ sunt , & præstet diligentiam atque sollicitudinem , vt ad comitatum perferantur. Vniuersi dixerunt placere sibi , & honestum esse consilium.

X.

Alypius Episcopus dixit : Si propter pupillos &

ANNO
CHRISTI
347.

viduas, vel laborantes, qui causas non iniquas habent, susceperint peregrinationis incommoda, habebunt aliquid iustæ rationis: nunc vero cum ea postulent, quæ sine invidia omnium & reprehensione esse non possunt, non necesse est eos ire ad comitatum.

XI.

Gaudentius Episcopus dixit: Ea quæ salubriter
^{* prau-} * prouidistis conuenienti æstimatione, omnium-
^{-ditis} que Deo placitura & hominibus, tenere hæctenus fortitudinem possunt, si metus huic sententiæ coniungatur. Scimus enim etiam ipsi, sæpissime propter paucorum imprudentiam sacrum ac religiosum sacerdotale nomen fuisse reprehensum. Si igitur contra omnium sententiam aliquis nisus, voluerit ambitioni magis placere quam Deo, is debet scire, causis redditis, honorem atque dignitatem se amissurum. Hoc autem sciri & comperiri poterit, si vnusquisque nostrum qui in canali constitutus est, cum progredientem Episcopum viderit, inquirat transitum eius, causas videat, quo tendit agnoscat. Et si quidem eum agnouerit ire ad comitatum, requirat illud quod superius comprehensum est, ^{* nisi} * ne forte inuitatus sit, vt ei facultas eundi permittatur. Si vero (vt superius meminit sanctitas vestra) propter desideria & ambitiones ire ad comitatum tentauerit, neque literis eius subscribatur, neque in communionem recipiatur. Si vobis placet, omnium sententia confirmari debet. Vniuersi dixerunt, hoc honestum esse, & placere constitutionem.

XII.

Osus Episcopus dixit: Sed & moderatio est necessaria, dilectissimi fratres, ne adhuc quidam nescientes quid decretum sit in Synodo, subito veniant ad ciuitates eas, quæ in canali sunt: debet Episcopus ciuitatis ipsius admonere & instruere illum, * & ex eo loco ille mittat diaconum; admonitus tamen ipse redeat ad parochiam suam. * vt

XIII.

Osus Episcopus dixit: Necessarium arbitror, vt diligentissime * tractetis, si forte aut diues, aut scholasticus de foro, aut ex * administratore Episcopus fuerit postulatus, non prius ordinetur, nisi ante & lectoris munere, & officio diaconi, & presbyteri fuerit perfunctus; & ita per singulos gradus, si dignus fuerit, ascendat ad culmen episcopatus. Potest enim per has promotiones, quæ habent vtique prolixum tempus, probari qua fide sit, quave modestia, & grauitate, & verecundia. Et si dignus fuerit probatus, diuino sacerdotio illustretur. Nam nec conueniens est, nec * ratio nec disciplina patitur, vt temere ac leuiter ordinetur aut Episcopus, aut presbyter, aut diaconus, qui neophytus est: maxime cum beatissimus Apostolus magister gentium, ne hoc fieret, denuntiasse & prohibuisse videatur; sed hi, quorum per longum tempus examinata sit vita, & merita comprobata. Vniuersi dixerunt placere sibi hæc.

1. Timot. 3. b

XIV.

Osus Episcopus dixit: Hoc quoque statuere debetis; vt Episcopus, ex alia ciuitate cum venerit

ANNO
 CHRISTI
 347.

ad aliam ciuitatem, vel ex prouincia sua ad aliam prouinciam, & ambitioni magis seruiat, quam deuotioni; ita vt si voluerit in aliena ciuitate multo tempore residere, & contingat vt Episcopus ciuitatis ipsius non tam instructus sit, nec tam doctus; is vero qui aduenit, incipiat contemnere eum, & frequenter facere sermonem, vt dehonestet & deformet illius personam: qua occasione fit, vt non dubitet relinquere sibi assignatam ecclesiam, & transire ad alienam: definite ergo tempus; quia & non recipi Episcopum, inhumanum est; & diutius residere, perniciosum. Ne fiat ergo hoc, prouidendum est. Memini autem superiore Concilio fratres nostros constituisse, vt si quis laicus in ea qua commoratur ciuitate, tres Dominicas, id est, per tres septimanas non celebrasset conuentum, communionem priuaretur. Si ergo hæc circa laicos constituta sunt; tanto magis nec licet, nec decet vt Episcopus, si nullam tam grauem habet necessitatem, nec tam difficilem rationem, tamdiu desit ab Ecclesia, ne populum contristet. Vniuersi dixerunt placere sibi.

XV.

Osus Episcopus dixit: Quia nihil prætermitti oportet; sunt quidam fratres & coepiscopi nostri, qui non in ea ciuitate * possident, in qua Episcopi videntur esse constituti, vel certe paucam rem ibi, alibi autem idonea prædia habere noscuntur, vel affectiones proximorum, quibus indulgeant: hætenus autem eis permitti oportet, vt accedant ad possessiones suas, & disponant vel ordinent fructum laboris sui; vt post tres Dominicas, id est, post tres

* refi-
 dent.

E iij

septimanas, si morari necesse est, in suis potius fundis morentur. Et si est proxima ciuitas, in qua presbyter est, ne sine Ecclesia facere videatur diem Dominicum, illuc accedat: vt nec res eius domesticæ per absentiam eius detrimentum sustineant, & non frequenter veniendo ad aliam ciuitatem, in qua est Episcopus, suspensionem iactantiæ & ambitionis incurrat. Vniuersi dixerunt placere sibi.

XVI.

Osus Episcopus dixit: Si hoc quoque omnibus placet, vt siue diaconus, siue presbyter, siue quis clericorum ab Episcopo suo communionem fuerit priuatus, & ad alterum perrexerit Episcopum; & scierit ille, ad quem confugerit, eum ab Episcopo suo fuisse abiectum: non oportet vt ei communionem indulgeat. Quod si fecerit, sciat se conuocatis Episcopis causas esse dicturum. Vniuersi dixerunt: Hoc statutum & pacem seruabit, & concordiam custodiet.

XVII.

Osus Episcopus dixit: Quod me adhuc mouet, reticere non debeo. Si Episcopus quis forte iracundus (quod esse non debet) citò aut aspere commoueatur aduersus presbyterum, aut diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit; prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideo habeat potestatem qui deiectus est, vt finitimos Episcopos interpellet, & causa eius audiatur, & diligentius tractetur; quia non oportet ei negari audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui aut iuste aut iniuste eum deiecit; patienter accipiat, vt negotium discutiatur: vt vel

ANNO
 CHRISTI
 347.

probetur sententia eius a plurimis, vel emendetur. Tamen priusquam omnia diligenter & fideliter fuerint examinata, eum qui fuerit a communione separatus, nullus alius debet præsumere ut recipiat, & communioni societ. Qui autem conuenerint ad audiendum, si clericorum esse fastigium viderint & superbiam, quia non decet ut Episcopus aut iniuriam aut contumeliam patiatur, austerioribus eos verbis castigent, ut obediant honesta præcipienti Episcopo: quia sicut ille sincerum amorem debet clericis exhibere caritatis, ita quoque vicissim ministri infucata debent Episcopo suo exhibere obsequia.

XVIII.

Ianuarus Episcopus dixit: Illud quoque sanctitas vestra statuat, ut nulli Episcopo liceat alterius ciuitatis hominem ecclesiasticum sollicitare, & in sua diocesi ordinare clericum; quia ex his contentionibus solent nasci discordiæ: & ideo prohibeat omnium sententia, ne quis hoc facere audeat.

XIX.

Osus Episcopus dixit: Et hoc vniuersi constituimus, ut quicumque ex alia parochia voluerit alienum ministrum sine consensu Episcopi ipsius & sine voluntate ordinare, non sit rata ordinatio eius. Quicumque autem hoc usurpauerit, a fratribus & coepiscopis nostris & admoneri debet, & corrigi.

XX.

Aetius Episcopus dixit: Non ignoratis quanta & qualis sit Thessalonicensium ciuitas. Sæpe enim

ad eam veniunt ex aliis regionibus presbyteri & diaconi, & non sunt contenti vt breui tempore morerentur, & aut resident ibi, aut certe vix post longa spatia ad sua redire coguntur. Vniuersi dixerunt: Ea tempora, quæ constituta sunt circa Episcopos, & erga horum personas, obseruari debent.

X X I.

Osus Episcopus dixit: Suggestente fratre & coepiscopo nostro Olympio, hoc etiam placuit, vt si aliquis vim perpeffus est, & inique pulsatus pro disciplina vel Catholica confessione, vel defensione veritatis, fugiens pericula, innocens & deuotus ad aliam venerit ciuitatem, non prohibeatur immorari, quamdiu aut redire potuerit, aut iniuria eius remedium acceperit. Durum est enim, qui persecutiones patitur non recipi. Etiam & larga beneuolentia, & humanitas ei est exhibenda.

Inter ceteros qui subscripserunt huic Synodo, referuntur sequentes.

Osus ab Hispania, Episcopus ciuitatis Cordubensis.	Maximus a Tuscia, de Luca.	
Vincentius de Capua.	Porphyrius a Macedonia, de Philippis.	
Calepodius Neapolitanus.	Marcellus a Macedonia, de An-cyra Galatiæ.	
Athanasius Episcopus ciuitatis Alexandriae magnæ.	Eutherius * a Procia, de Candos.	* ciuit. Prochitz
Ianuarius Episcopus Bencuentanus.	Asclepius a Palæstina, de Gaza.	
Anianus ab Hispania, de Castulona.	Moschus a Thessalia, de Thebis.	
Florentinus ab Hispaniis, de Emerita.	Bassus a Macedonia, de Diocletianopoli.	
Domitianus ab Hispaniis, de Asturica.	Protogenes a Dacia, de Sardica.	* Thracia.
Castus ab Hispaniis, de Cæsar Augusta.	Dioscorus, * de Thracia.	
Prætextatus ab Hispaniis, de Barcilona.	Hymenæus a Thessalia, * de Phrata.	* ciuit. Cyperæ.
	Lucius a Thracia, * de Caniopoli.	* Adri-anopoli.
	* Lucius ab Italia, de Verona.	* Lucil-lus.
	Euagrius a Macedonia, de Heracleanopoli.	

Diony-

ANNO CHRISTI 347.
 * Helice.
 * Thebe-
 ceptapo-
 leos.
 * ab A-
 chaia, de
 Blatea.

Dionysius ab Achaia, * de Helide.
 Iulius ab Achaia, * de Thebesse.
 Athenodorus * a Dacia, de Bla-
 cena.
 Diodorus ab Asia, de Tenedo in-
 sula.
 Alexander a Thessalia, de Larissa.
 Actius a Macedonia, de Thessa-
 lonica.
 Vitalis a Dacia ripensi, de Aquis.
 Paregorius a Dardania, de Scu-
 pis.
 * Mara-
 thonensis.
 * a Dacia,
 de Naxo.
 * Parthe-
 nopoli.

Trypho ab Achaia, * de Macarce.
 Gauderius * ab Achaia, de Naifo.
 Ionas a Macedonia, * de Parte-
 copoli.
 Alypius ab Achaia, de Megaris.
 Macedonius a Dardania, de Vl-
 pianis.
 Caluus a Dacia ripensi, de Castro
 Martis.
 Fortunatianus ab Italia, de Aqi-
 leia.
 Proftarcus ab Achaia, de Patris.

Heliodorus ciuitatis Nicopolis.
 Eutherius a Pannoniis.
 Arius a Palaestina.
 * Asterius de Arabia. * Asturius
 Chocras ab Achaia.
 Stercorius ab Apulia, de Canusio.
 Irenaeus ab Achaia, de Secoro.
 Martyrius ab Achaia, de Neapoli.
 Seuerus ab Italia, de Rauenna.
 Vrsacius ab Italia, de Brixia.
 Protasius ab Italia, de Mediolano.
 Marcus ab Asia, * de Sciscia. * Ciffa.
 Verissimus a Gallia, de Lugduno.
 Valens a Dacia ripensi, Scytho-
 politanus.
 Palladius a Macedonia, de Dio.
 Gerontius a Macedonia, * de * ciuit. Betti.
 Brebi. al. Berox.
 Alexander ab Achaia, * de Mo- * Maronez.
 reniis.
 Euty chius ab Achaia.
 Tychius ab Asia, de Methonis.
 Zofimus a Macedonia, * de Li- * Lichnidi.
 gnedo.

SYNODI SARDICENSIS

EPISTOLA

AD IVLIVM VRBIS ROMÆ EPISCOPVM.

QVOD semper credidimus, etiam nunc sentimus: ex-
 perientia enim probat & confirmat, quæ quisque
 auditione audiuit. Verum est enim quod beatissimus ma-
 gister gentium Paulus Apostolus de se locutus est: *An
 experimentum quæritis eius qui in me loquitur Christus?* Quam-
 quam utique, quia in ipso Dominus Christus habita-
 uit, dubitari non possit Spiritum sanctum per animam
 eius locutum, & organum corporis personasse. Et tu ita-
 que, dilectissime frater, corpore separatus, mente con-
 cordi ac voluntate adfuiisti: & honesta fuit & necessaria
 excusatio absentiae, ne aut lupi schismatici furtum face-
 rent & raperent per insidias, aut canes hæretici rabido fu-
 rore exciti infani oblatrarent, aut certe serpens diabolus
 blasphemiarum venenum effunderet. Hoc enim opti-

Concil. Tom. 3.

F